

QUICKSCAN ECOLOGIE

Sloop woonblokken Verzetslaan en Eendrachtsweg

Mozaïek Wonen

20 DECEMBER 2018

Contactpersoon

JASPER OSTERTHUN

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 1018
5200 BA 's-
Hertogenbosch
Nederland

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	4
1.1	Aanleiding en doel	4
1.2	Leeswijzer	4
2	PLANGEBIED EN INGREEP	5
2.1	Huidige situatie	5
2.2	Ontwikkeling	5
3	ORIËNTEREND ONDERZOEK	6
3.1	Inleiding	6
3.2	Methode	6
3.3	Resultaten	6
3.4	Effectbeschrijving	9
3.5	Toetsing	9
3.6	Mitigerende maatregelen	10
3.7	Soortgericht onderzoek	11
4	CONCLUSIE EN VERVOLGSTAPPEN	12
 BIJLAGEN		
BIJLAGE A WETTELIJK KADER WET NATUURBESCHERMING; SOORTENBESCHERMING		13
 COLOFON		 19

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding en doel

Woningcorporatie Mozaïek Wonen heeft het voornemen de woonblokken aan de Verzetslaan en Eendrachtsweg te slopen en hier nieuwbouw te realiseren.

Deze herontwikkeling leidt mogelijk tot negatieve effecten op beschermde soorten, en daarmee overtredingen van de Wet Natuurbescherming (hierna Wnb genoemd). Het is daarom noodzakelijk om inzicht te krijgen in de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten en om vast te stellen of de voorgenomen ingreep leidt tot negatieve effecten.

Arcadis heeft een quickscan uitgevoerd naar het voorkomen van beschermde plant- en diersoorten in het kader van de soortbescherming van de Wnb. In onderliggend rapport zijn de resultaten van dit oriënterend onderzoek opgenomen. Daarnaast is een effectbeschrijving opgenomen en zijn negatieve effecten getoetst aan de verbodsbepalingen van de Wnb. Eventuele te nemen vervolgstappen zijn vervolgens inzichtelijk gemaakt.

De voorgenomen ingreep betreft een binnenstedelijke activiteit. Het slopen van de woonblokken en realiseren van de nieuw leidt tot een tijdelijke toename van stikstof. In de gebruiksfase vindt geen permanente toename van stikstof omdat het aantal huishoudingen kleiner is dan in de huidige situatie. Op ruim 1 kilometer ligt het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein. Gelet op de binnenstedelijke activiteit, de aard van de werkzaamheden en de tijdelijke toename van stikstof, zijn negatieve externe effecten op beschermde gebieden uitgesloten.

De huidige rapportage heeft alleen betrekking op beschermde soorten conform de Wnb, zie Bijlage A voor het wettelijk kader van de soortbescherming van de Wnb.

1.2 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk is het plangebied en het voornemen beschreven. Hoofdstuk 3 beschrijft de methodiek en resultaten van de quickscan. In dit hoofdstuk zijn ook de effectbeoordeling en toetsing aan de Wnb opgenomen. Hoofdstuk 4 betreft de conclusie en te nemen vervolgstappen.

2 PLANGEBIED EN INGREEP

2.1 Huidige situatie

Het plangebied betreft de woonblokken aan de Verzetslaan (180-236 even nummers) en de Eendrachtsweg (99-161 oneven nummers), zie Figuur 1. Deze woonblokken zijn vier verdiepingen hoog en hebben een plat dak. De omgeving bestaat uit intensief beheerd grasland, enkele bomen, voetpaden en wegen van de Verzetslaan en de Eendrachtsweg en parkeerplaatsen.

Figuur 1 Luchtfoto van het plangebied (rood omkaderd).

2.2 Ontwikkeling

De werkzaamheden bestaan uit het slopen van de woonblokken. De start van de werkzaamheden is nog onbekend. Binnen het plangebied wordt nieuwbouw gerealiseerd. Hoe de nieuwbouw eruit komt te zien is ook nog onbekend. Wel kan aangenomen worden dat de werkzaamheden niet alleen de sloop van woonblokken betreft, maar dat ook het grasland in de omgeving bouwrijp gemaakt wordt. Er worden geen bomen gekapt.

3 ORIËTEREND ONDERZOEK

3.1 Inleiding

De Wnb regelt de bescherming van in het wild voorkomende planten en dieren. In de wet is onder meer bepaald dat beschermde dieren niet gedood, gevangen of verontrust mogen worden en beschermde planten niet geplukt, uitgestoken of verzameld. Daarnaast is het niet toegestaan om de directe leefomgeving van beschermde soorten, waaronder nesten en holen, te beschadigen, te vernielen of te verstoren (artikelen 3.1, 3.5 en 3.10). Bovendien dient iedereen voldoende zorg in acht te nemen voor alle in het wild levende planten en dieren (algemene zorgplicht, artikel 1.11).

Naast soorten van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn dient ook rekening te worden gehouden met de nationaal beschermde soorten: categorie 'andere soorten'. De provincies en het Rijk hebben in hun verordeningen uit de lijst van 'andere soorten' diersoorten aangewezen waarvoor een vrijstelling geldt en dus geen ontheffing van verbodsbepalingen hoeft te worden aangevraagd. In bijlage A wordt uitgebreider ingegaan op de Wnb.

3.2 Methode

Ten behoeve van de quickscan ecologie is een literatuurstudie en een veldbezoek uitgevoerd. Voor de literatuurstudie is gebruik gemaakt van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) voor de verspreidingsgegevens van beschermde soorten. Tevens is gebruik gemaakt van de informatie van verschillende websites en verspreidingsatlassen.

Het veldbezoek is uitgevoerd op 8 november 2018 door Jasper Osterthun, ecooloog van Arcadis. Ten tijde van het veldbezoek was het 14°C, licht bewolkt en een windkracht van 2 Bft. Het onderzoek bestond uit het uitvoeren van een habitatgeschiktheidsbeoordeling. Dit is een veldonderzoek waarbij op basis van de fysieke kenmerken van het plangebied een indicatie wordt gegeven van het mogelijk voorkomen van beschermde plant- en diersoorten.

Tijdens het veldbezoek is hiertoe globaal geïnventariseerd of en welke soorten (mogelijk) in en om het plangebied aanwezig zijn. Hierbij is aandacht besteed aan alle relevante soortgroepen en beoordeeld of mogelijke standplaatsen, verblijfplaatsen, voortplantingsplaatsen of leefgebieden binnen of in de directe omgeving van het ingreepgebied (kunnen) worden aangetast door de voorgenomen werkzaamheden. Voor vleermuizen en broedvogels is een inschatting gemaakt van de geschiktheid van het gebouw als vaste rust- en verblijfplaats en nestlocatie.

3.3 Resultaten

In tabel 2 is de aanwezigheid en functie van het plangebied als leefgebied van beschermde soorten en soortgroepen bepaald.

Tabel 1: Aanwezigheid en functie leefgebied beschermde soorten per soortgroep.

Soortgroep	Bureauonderzoek en veldbezoek	Conclusie
Planten	In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van één beschermde plant; de schubvaren (NDFF). Het plangebied ligt niet binnen het verspreidingsgebied van andere beschermde soorten (www.verspreidingsatlas.nl). Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde soorten aangetroffen. Het grasland in de omgeving van de woonblokken wordt intensief gemaaid waardoor geschikte groeiplaatsen van beschermde planten ontbreken. Aanwezigheid van beschermde planten is daarom uitgesloten.	Beschermde planten komen niet voor.
Broedvogels, nest gedurende broedperiode beschermd	In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend waaronder aalscholver, blauwe reiger, tijaftaf, vink, ekster, houtduif en zwarte kraai. Tijdens het veldbezoek zijn zilvermeeuwen waargenomen. Het is niet uitgesloten dat het platte dak van de woonblokken gebruikt wordt als	Potentiele nestplaatsen voor meeuwen zijn aanwezig. Voor overige soorten

Soortgroep	Bureauonderzoek en veldbezoek	Conclusie
	nestplaats. Dit geldt ook voor andere soorten die op platte daken kunnen broeden zoals kleine mantelmeeuw en scholekster. Bij de woonblokken is geen gevelgroen aanwezig. Hierdoor zijn geschikte nestplaatsen voor andere vogels afwezig.	ontbreken geschikte nestplaatsen.
Broedvogels, nest jaarrond beschermd	In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend waaronder buizerd, sperwer, huismus en gierzwaluw. Tijdens het veldbezoek zijn geen vogels waarvan het nest jaarrond beschermd is, waargenomen. Het leefgebied van buizerd, sperwer en andere roofvogels bestaat uit bosschages en graslanden. Gelet op dat het plangebied uit woonblokken en kort gemaaid grasland bestaat is aanwezigheid van leefgebied van roofvogels uitgesloten. In de woonblokken zijn geen openingen gevonden die voor gebouwbewonende vogels zoals huismus en gierzwaluw, gebruikt kunnen worden om het in het gebouw te broeden.	Vogels, waarvan het nest jaarrond beschermd is, komen niet voor.
Grondgebonden zoogdieren	In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van beschermde grondgebonden zoogdieren zoals egel, veldmuis, huisspitsmuis en bosmuis (NDFF). Het plangebied ligt ook binnen het verspreidingsgebied van andere beschermde grondgebonden zoogdieren zoals wezel, hermelijn, steenmarter, bunzing, konijn en dwergspitsmuis (www.verspreidingsatlas.nl). Tijdens het veldbezoek zijn geen grondgebonden zoogdieren waargenomen. In het gebouw zijn geen geschikte ruimtes aanwezig waardoor aanwezigheid van verblijfplaatsen uitgesloten is. Het grasland in de direct omgeving biedt geen beschutting voor grondgebonden zoogdieren waardoor geschikt leefgebied afwezig is. Het is niet uitgesloten dat in de omgeving van het plangebied algemeen voorkomende soorten, zoals egel, veldmuis en huisspitsmuis leven en incidenteel binnen het plangebied voorkomen. .	Algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren kunnen incidenteel binnen het plangebied voorkomen.
Vleermuizen	In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van gewone en ruige dwergvleermuis (NDFF). Het plangebied ligt ook binnen het verspreidingsgebied van laatvlieger, tweekleurige vleermuis, Rosse vleermuis, watervleermuis en gewone grootoorvleermuis (www.verspreidingsatlas.nl). Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen van vleermuizen aangetroffen. In de woningen zijn open stootvoegen aanwezig (zie Figuur 2). Daarnaast zijn ruimtes aanwezig bij de daklijst waardoor vleermuizen in de woonblokken kunnen verblijven (zie Figuur 3). Aanwezigheid van gebouwbewonende soorten zoals gewone en ruige dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis is daarom niet uitgesloten. Door het ontbreken van bomen zijn boombewonende soorten, zoals rosse vleermuis en watervleermuis wel uitgesloten. Het is mogelijk dat de woonblokken gebruikt worden als vliegroute. Gelet op de woonblokken in de omgeving is het echter uitgesloten dat de woonblokken binnen het plangebied een essentiële functie als verbinding tussen verblijfplaats en foerageergebied hebben. Het is ook mogelijk dat bij de gebouwen gefoerageerd wordt door vleermuizen. Gelet op de omgeving waar bomen en woonblokken te vinden zijn en waar ook gefoerageerd kan worden, is het uitgesloten dat het plangebied een essentiële functie als foerageergebied heeft.	De woningen vormen een potentiële verblijfplaats van gebouwbewonende soorten. Andere functies zoals vliegroutes en foerageergebied zijn mogelijk aanwezig maar gelet op de omgeving zijn deze binnen het plangebied niet essentieel.

Soortgroep	Bureauonderzoek en veldbezoek	Conclusie
	 <i>Figuur 2 Open stootvoegen in de gevel. Hierdoor is het voor vleermuizen mogelijk om in de spouwruimte te komen.</i> <i>Figuur 3 Daklijst met ruimtes waardoor vleermuizen hier mogelijk verblijven.</i>	
Amfibieën	In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van gewone pad, bruine kikker, bastaardkikker, bruine kikker, meerkikker, kleine watersalamander (NDFF). Het plangebied ligt binnen het verspreidingsgebied van de rugstreeppad (www.verspreidingsatlas.nl). In het plangebied ontbreekt beschutting en voortplantingswater van amfibieën waardoor essentieel leefgebied afwezig is. De sloten dit in de omgeving aanwezig zijn hebben een steile oever en zijn vishoudend waardoor hier geen amfibieën verwacht worden. De rugstreeppad is wat betreft leefgebied kritisch en door afwezigheid van geschikt leefgebied is aanwezigheid van deze soort uitgesloten. Algemeen voorkomende soorten zoals gewone pad, bruine kikker, bastaardkikker, bruine kikker, meerkikker, kleine watersalamander zijn minder kritisch qua leefgebied en aanwezigheid is daarom niet uit te sluiten. Door het ontbreken van geschikt leefgebied zal het gaan om incidenteel voorkomen van vermoedelijk amfibieën die tussen voortplantingswater en winterhabitat migreren.	Algemeen voorkomende amfibieën kunnen incidenteel voorkomen.
Reptielen	In het plangebied en de omgeving zijn waarnemingen bekend van ringslang (NDFF). Het plangebied ligt niet in het verspreidingsgebied van andere reptielen (www.verspreidingsgebied.nl). In het plangebied ontbreekt beschutting, voortplantingswater en broedhopen waardoor geschikt leefgebied van ringslang afwezig is. Aanwezigheid van ringslang is uitgesloten.	Reptielen komen niet voor.
Vissen	Door het ontbreken van oppervlaktewater binnen het plangebied is aanwezigheid van vissen uitgesloten.	Vissen komen niet voor.

Soortgroep	Bureauonderzoek en veldbezoek	Conclusie
Overige soorten	In de omgeving zijn geen waarnemingen bekend van beschermde ongewervelden (NDFF). Het plangebied ligt niet binnen het verspreidingsgebied van beschermde ongewervelden (www.verspreidingsatlas.nl, www.vlinderstichting.nl). Gelet op het stedelijk gebied en het ontbreken van geschikt leefgebied zoals kruidenrijke vegetatie en stromend water is aanwezigheid van beschermde ongewervelden uitgesloten.	Beschermde ongewervelden komen niet voor.

3.4 Effectbeschrijving

In Tabel 2 is per mogelijk voorkomende soort(groep) een beschrijving gegeven van mogelijke effecten als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden. Voor algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren en amfibieën geldt binnen de Provincie Zuid-Holland een algehele vrijstelling en worden daarom niet meegenomen in de effectenbeschrijving en toetsing. Wel blijft voor deze soorten de zorgplicht van kracht, zie paragraaf 3.6.

Tabel 2 Effecten per soort(groep) als gevolg van werkzaamheden.

Soort(groep)	Beschrijving effecten
Zilvermeeuw, kleine mantelmeeuw en scholekster (nest gedurende broedperiode beschermd)	Als gevolg van de sloopwerkzaamheden worden mogelijk nesten aangetast. Daarnaast kunnen broedende dieren worden verstoord en het legsel/broedsel worden gedood. → mogelijk effect
Vleermuizen: laatvlieger, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis	Als gevolg van de sloopwerkzaamheden worden mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen aangetast. Daarnaast kunnen aanwezige dieren worden verstoord, verwond en/of gedood. → mogelijk effect

3.5 Toetsing

Beschermde soorten worden verdeeld in verschillende beschermingscategorieën; Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en Andere soorten. In de onderstaande subparagrafen is per relevante beschermingscategorie aangegeven welke soort of soortgroep (mogelijk) een effect ondervindt van de werkzaamheden en welke verbodsbepalingen van de Wnb kunnen worden overtreden. Daarbij is geen rekening gehouden met eventueel mogelijke mitigerende maatregelen. Op basis van de uitkomst van deze toetsing is bepaald of en zo ja, welke mitigerende maatregelen nodig zijn. Deze zijn beschreven in de paragraaf 3.6.

Vogelrichtlijnsoorten

De voorgenomen werkzaamheden leiden mogelijk tot effecten op zilvermeeuw, kleine mantelmeeuw en scholekster (waarvan de nestplaats gedurende broedperiode beschermd is). Gelet op de effecten vindt mogelijk overtreding plaats artikel 3.1 lid 1 en lid 2 van de Wnb. Gelet op de werkzaamheden is artikel 3.1 lid 3 van de Wnb niet van toepassing. Verstoring van mogelijk broedsel van zilvermeeuw, kleine mantelmeeuw en scholekster heeft geen wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de soort. Deze soorten zijn namelijk algemeen voorkomende in de Provincie Noord-Holland (www.vogelbescherming.nl). Effecten op een broedpaartje heeft geen invloed op de populatiegrootte. Derhalve is artikel 3.1 lid 4 van de Wnb niet van toepassing.

Zie tabel 3 voor de verbodsbepalingen van de Wnb die mogelijk overtreden worden.

Tabel 3 Mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.1 ten aanzien van soorten van de Vogelrichtlijn.

Soort(groep)	Lid 1	Lid 2	Lid 3	Lid 4	Als gevolg van
Zilvermeeuw, kleine mantelmeeuw, scholekster (nestplaats beschermd gedurende broedperiode)	X	X			Sloopwerkzaamheden

Het is verboden:

Lid 1: te doden of te vangen;

Lid 2: opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen;

Lid 3: eieren te rapen en deze onder zich te hebben;

Lid 4: opzettelijk te verstoren;

Lid 5: Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Habitatrichtlijn

Effecten op vleermuizen zijn niet uitgesloten. In Tabel 4 is op basis van de effectbeschrijving aangegeven welke verbodsbepalingen van de Wnb mogelijk worden overtreden als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden. Vleermuizen vallen onder beschermingsregime van de Habitatrichtlijn.

Navolgend een korte toelichting van de verbodsbepalingen die niet van toepassing zijn:

- Art. 3.5 lid 3 van de Wnb is gericht op soorten die eieren leggen en daarom niet van toepassing op deze soortgroep (voortplanting vleermuizen is levendbarend).
- Art. 3.5 lid 5 van de Wnb is gericht op planten en daarom niet van toepassing op deze soortgroep.

Tabel 4 Mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.5 ten aanzien van soorten van de Habitatrichtlijn

Soortgroep	Lid 1	Lid 2	Lid 3	Lid 4	Lid 5	Gevolg van
Vleermuizen Laatvlieger, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis	X	X		X		Sloopwerkzaamheden

Verbodsbepalingen:

Lid 1: opzettelijk te doden of te vangen;

Lid 2: opzettelijk te verstoren;

Lid 3: eieren van dieren opzettelijk te vernielen of te rapen;

Lid 4: voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;

Lid 5: opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

3.6 Mitigerende maatregelen

Ten behoeve van de zilvermeeuw, kleine mantelmeeuw en scholekster (nestplaats tijdens broedperiode beschermd) dienen mitigerende maatregelen getroffen te worden om overtreding van de Wnb te voorkomen:

- Voer werkzaamheden bij voorkeur buiten het broedseizoen uit of begin de meest versturende werkzaamheden in ieder geval voorafgaand aan de werkzaamheden zodat vogels kunnen uitwijken. Het broedseizoen loopt ongeveer van 15 maart t/m 15 juli, maar kan afhankelijk van het weer en andere factoren verschuiven. Het is ook mogelijk om potentiële nestplaatsen voor het broedseizoen ongeschikt te maken. Indien werkzaamheden binnen het broedseizoen plaatsvinden en potentiële nestplaatsen aanwezig zijn, dient door een deskundig ecooloog onderzocht te worden of broedende vogels ter plaatse aanwezig zijn. Indien aanwezig dient door de deskundig ecooloog een passende maatregel bedacht te worden. Indien deze maatregelen getroffen worden zijn verdere vervolgstappen vanuit de Wnb niet aan de orde.

Voor het incidenteel voorkomen van algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren en algemeen voorkomende amfibieën dienen algemene mitigerende (zorgplicht) maatregelen getroffen worden:

- Voer de werkzaamheden rustig uit en in één richting van de weg af. Op deze manier zijn eventueel nog aanwezige dieren in de gelegenheid om te vluchten naar andere plekken.
- Het materieel moet zorgvuldig en deskundig worden gebruikt, zodat geen onnodige schade wordt veroorzaakt of onnodige verstoring van flora en fauna optreedt.

3.7 Soortgericht onderzoek

De sloopwerkzaamheden leiden mogelijk tot negatieve effecten op vleermuizen die mogelijk in de woonblokken verblijven. Negatieve effecten op vleermuizen leiden tot conflict met de Wnb. Derhalve dient vleermuizenonderzoek uitgevoerd te worden. Op basis van de resultaten hiervan kan bepaald worden of verblijfplaatsen aanwezig zijn en zo ja, welke mitigerende maatregelen getroffen dienen te worden om conflict met de Wnb te voorkomen.

Het soortgericht onderzoek ziet er als volgt uit:

- Vleermuizen conform vleermuisprotocol 2017 (gewone en ruige dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootvleermuis):
 - Drie veldbezoeken (twee in de avond en één in de ochtend) in de periode half mei tot half juli.
 - Twee veldbezoeken (twee veldbezoek rond middernacht) in de periode half augustus t/m september.

Navolgend worden de vervolgstappen globaal toegelicht:

- Optie 1: Verblijfplaatsen zijn afwezig. Verdere vervolgstappen vanuit de Wnb ten behoeve van vleermuizen hoeven niet getroffen te worden.
- Optie 2: Verblijfplaatsen van aanwezig. Verdere vervolgstappen vanuit de Wnb ten behoeve van vleermuizen dienen getroffen te worden om conflict met de Wnb te voorkomen. Daarnaast dient ook een ontheffing Wnb aangevraagd te worden.
 - Vleermuiskasten dienen geplaatst te worden. Conform wettelijke mitigatietaakstelling dient het aantal aangetaste verblijfplaatsen vermenigvuldigd te worden met vier om het aantal tijdelijke (vleermuiskasten) en permanente voorzieningen (inbouwstenen) te bepalen.
 - Voor het plaatsen van de vleermuiskasten dient rekening gehouden te worden met de gewenningsperiode die naargelang de vastgestelde functie (zomer-, kraam-, balts-, of winterverblijfplaats) 3 tot 6 maanden duurt. In de periode dient zowel de huidige situatie en de vleermuiskasten aanwezig te zijn. Gedurende de winterrust (ongeveer november t/m april) kunnen vleermuizen de tijdelijke voorzieningen niet ontdekken. Deze periode wordt dan ook niet meegerekend tot deze gewenningsperiode.
 - Er kan gekozen worden om op basis van een worst-case scenario te bepalen hoeveel vleermuisverblijfplaatsen aangetast worden. Dit kan ertoe leiden dat bij de afronding van het vleermuizenonderzoek geen rekening gehouden hoeft te worden met de gewenningsperiode waardoor de sloopwerkzaamheden mogelijk eerder kunnen starten.
 - Voor het plaatsen van de vleermuiskasten dient een plaatsingsinstructie opgesteld te worden waarin de locatie van de vleermuiskasten en de randvoorwaarden worden opgenomen.
 - Nadat het vleermuizenonderzoek is afgerond dient een ontheffing Wnb aangevraagd te worden. Hiervoor dient een activiteitenplan opgesteld te worden waarin onder andere de resultaten van het vleermuizenonderzoek, mitigerende- en compenserende maatregelen en de ontheffingsaanvraag zijn opgenomen. Een ontheffingsprocedure duurt circa 13 weken en kan met 7 weken verlengd worden.
 - De resultaten van het vleermuizenonderzoek zijn 3 jaar geldig waarna deze geactualiseerd dienen te worden.
 - Nadat de ontheffing is verleend is het mogelijk om de woonblokken te ontmoedigen. Door het plaatsen van zogenaamde exclusion flaps is het voor vleermuizen wel mogelijk om uit te vliegen en niet mogelijk om weer in te vliegen. De winterrust (ongeveer november t/m april) is een kwetsbare periode waarin geen ontmoedigingsmaatregelen getroffen mogen worden. De ontmoedigingsmaatregelen dienen geïnspecteerd te worden door een deskundig ecooloog. Als de ontmoedigingsmaatregelen goed zijn uitgevoerd worden de woonblokken vrijgegeven en kunnen de sloopwerkzaamheden starten.
 - Indien vleermuiskasten voor april 2019 geplaatst zijn en rekening wordt gehouden met de duur van het vleermuizenonderzoek (afronding in september 2019), het maken van het activiteitenplan en het aanvragen van de ontheffing Wnb (oktober 2019), de ontheffingsprocedure (maximaal 20 weken) en de actieve periode voor het treffen van de ontmoedigingsmaatregelen (vanaf april 2020), kunnen de sloopwerkzaamheden vanaf half april 2020 starten.
 - Voor het uitvoeren van de sloopwerkzaamheden dient een ecologisch werkprotocol.
 - In de nieuwbouw dienen de permanente voorzieningen gerealiseerd te worden.

4 CONCLUSIE EN VERVOLGSTAPPEN

Op basis van deze quickscan is vastgesteld dat de woonblokken mogelijk als nestplaats van zilvermeeuw, kleine mantelmeeuw en scholekster en verblijfplaats van vleermuizen functioneert. Daarnaast kunnen algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren en algemeen voorkomende amfibieën en rugstreeppad incidenteel voorkomen. Op basis van de quickscan is aanwezigheid van andere beschermde soorten uitgesloten.

Nestplaats van zilvermeeuw, kleine mantelmeeuw en scholekster zijn conform de Wnb gedurende de broedperiode beschermd. Negatieve effecten als gevolg van de sloopwerkzaamheden dienen voorkomen te worden door het treffen van mitigerende maatregelen, zie paragraaf 3.6. Indien deze mitigerende maatregelen getroffen worden zijn verdere vervolgstappen vanuit de Wnb niet aan de orde. Indien wordt afgeweken van deze mitigerende maatregelen vindt mogelijk conflict met de Wnb plaats.

Voor het incidenteel voorkomen van grondgebonden zoogdieren en algemeen voorkomende amfibieën en rugstreeppad dienen mitigerende maatregelen getroffen te worden om negatieve effecten van de sloopwerkzaamheden te voorkomen, zie paragraaf 3.6. Indien deze mitigerende maatregelen getroffen worden zijn verdere vervolgstappen vanuit de Wnb niet aan de orde. Indien wordt afgeweken van deze mitigerende maatregelen vindt mogelijk conflict met de Wnb plaats.

Ten behoeve van vleermuizen dient soortgericht onderzoek uitgevoerd te worden. Zie paragraaf 3.7 voor de onderzoeksinspanning. Daarnaast zijn in deze paragraaf globaal de vervolgstappen opgenomen.

BIJLAGE A WETTELIJK KADER WET NATUURBESCHERMING; SOORTENBESCHERMING

Inleiding

De Wet natuurbescherming regelt naast gebiedsbescherming ook de bescherming van in het wild voorkomende planten en dieren. In de wet is onder meer bepaald dat beschermde dieren niet gedood, gevangen of verontrust mogen worden en beschermde planten niet geplukt, uitgestoken of verzameld. Daarnaast is het niet toegestaan om de directe leefomgeving van beschermde soorten, waaronder nesten en holen, te beschadigen, te vernielen of te verstoren (artikelen 3.1, 3.5 en 3.10).

De Wet natuurbescherming heeft dan ook belangrijke consequenties voor ruimtelijke plannen. Bovendien dient iedereen voldoende zorg in acht te nemen voor alle in het wild levende planten en dieren (algemene zorgplicht, artikel 1.11).

Zorgplicht

In het kader van de Wet natuurbescherming geldt dat alle dieren en planten een zekere mate van bescherming genieten, op basis van hun intrinsieke waarde. In artikel 1.11 staat dat iedereen voldoende zorg in acht dient te nemen voor de in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving. Deze zorg houdt in ieder geval in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt de handelingen achterwege laat, of indien dat redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. Deze algemene zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dier- en plantensoorten, ook voor de soorten die niet als beschermde soort aangewezen zijn onder de Wet natuurbescherming.

De algemene Zorgplicht is een aanvulling op de algemene verbodsbepalingen die uitsluitend betrekking hebben op beschermde soorten. Het artikel biedt de mogelijkheid om op te treden tegen ongewenste handelingen jegens beschermde dieren en planten, welke niet nadrukkelijk in één van de verbodsbepalingen zijn genoemd.

Verbodsbepalingen

De verbodsbepalingen, die handelingen die het voortbestaan van planten en diersoorten in gevaar kunnen brengen verbieden, is een belangrijk onderdeel van de Wet natuurbescherming. Deze verboden zorgen ervoor dat in het wild levende soorten zoveel mogelijk met rust worden gelaten. Deze verschillen per beschermingsgroep. De Wet natuurbescherming kent drie verschillende beschermingsregimes. De belangrijkste, voor ruimtelijke plannen relevante, wettelijke verbodsbepalingen staan hieronder genoemd.

VOGELRICHTLIJNSOORTEN

Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels

- Het is verboden vogels te doden of te vangen (artikel 3.1.1).
- Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen (artikel 3.1.2).
- Het is verboden eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben (artikel 3.1.3).
- Het is verboden vogels opzettelijk te storen (artikel 3.1.4).
- Het verbod om te verstoren is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort (artikel 3.1.5).

HABITATRICHTLIJNSOORTEN

In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn.

- Het is verboden de dieren in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen (artikel 3.5.1).
- Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren (artikel 3.5.2).
- Het is verboden eieren opzettelijk te vernielen of te rapen (artikel 3.5.3).
- Het is verboden voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen (artikel 3.5.4).
- Het is verboden planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen (artikel 3.5.5).

ANDERE SOORTEN

Dit betreft de in bijlage A van de Wet natuurbescherming genoemde, nationaal beschermde, soorten.

- Het is verboden opzettelijk te doden of te vangen (artikel 3.10.1a).
- Het is verboden vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen (artikel 3.10.1b).
- Het is verboden planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen (artikel 3.10.1c).
- Deze verboden zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden (artikel 3.10.3).

In veel gevallen kan overtreding van verbodsbepalingen worden voorkomen door (verstorende) werkzaamheden buiten het broedseizoen of voortplantingsseizoen (de perioden dat het nest in gebruik is voor het broeden of grootbrengen van jongen) aan te laten vangen.

Ontheffing

Bij ruimtelijke plannen, met mogelijke gevolgen voor beschermde planten en dieren, is het verplicht om vooraf te toetsen of deze kunnen leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen. Wanneer dat het geval dreigt te zijn, moet onderzocht worden of er maatregelen (mitigatie en/of compensatie) genomen kunnen worden om dit te voorkomen of om de gevolgen voor beschermde soorten te verminderen. Onder bepaalde voorwaarden geldt een vrijstelling of is het mogelijk van het bevoegd gezag ontheffing van de verbodsbepalingen te krijgen voor activiteiten op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Onderstaande heeft betrekking op vrijstellingen en ontheffingen voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig beheer en onderhoud. Voor andere activiteiten gelden andere regels die hier niet genoemd worden omdat ze niet van belang zijn.

VOGELRICHTLIJNSOORTEN

Ontheffing is mogelijk indien:

- Er geen andere bevredigende oplossing bestaat (artikel 3.3.4a).
- Zij nodig is (artikel 3.3.4b):
 - o In het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid.
 - o In het belang van de veiligheid van het luchtverkeer.
 - o Ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren
 - o Ter bescherming van flora of fauna.
 - o Voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt.
 - o Om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.
- De maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort (artikel 3.3.4c).

HABITATRICHTLIJNSOORTEN

Ontheffing is mogelijk indien:

- Er geen andere bevredigende oplossing bestaat (artikel 3.8.5a).
- Zij nodig is (artikel 3.8.5b):
 - o In het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats.
 - o Ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom.
 - o In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.
 - o Voor onderzoek of onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daarmee benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren of planten van de aangewezen soort te vangen, te plukken of onder zich te hebben
- De maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort (artikel 3.8.5c).

ANDERE SOORTEN**Ontheffing is mogelijk indien:**

- Er geen andere bevredigende oplossing bestaat (artikel 3.10.2).
- Zij nodig is (artikel 3.10.2):
 - o In het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats.
 - o Ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom.
 - o In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.
 - o Voor onderzoek of onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daarmee benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren of planten van de aangewezen soort te vangen, te plukken of onder zich te hebben.
 - o Handelingen in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied.
 - o Ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen.
 - o Ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden.
 - o Ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren.
 - o In het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw.
 - o In het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer.
 - o In het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.
 - o In het algemeen belang.
- De maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort (artikel 3.10.2).

Vrijstelling

De provincies en het ministerie van EZ hebben in haar verordeningen uit de lijst van 'andere soorten' diersoorten aangewezen waarvoor een vrijstelling geldt en dus geen ontheffing van verbodsbepalingen voor hoeft te worden aangevraagd. De zorgplicht is wel van toepassing. Voor dit project is de lijst van 'andere soorten' van de Provincie Noord-Holland van toepassing.

Voormalige Tabel 1-soorten	N-Holland
<i>Zoogdieren</i>	
Aardmuis	✓
Bosmuis	✓
Bunzing	✗
Dwergmuis	✓
Dwergspitsmuis	✓
Egel	✓
Gewone bosspitsmuis	✓
Haas	✓
Hermelijn	✗
Huisspitsmuis	✓
Konijn	✓
Ondergrondse woelmuis	✓
Ree	✓
Rosse woelmuis	✓
Tweekleurige bosspitsmuis	✓
Veldmuis	✓
Vos	✓
Wezel	✗
Woelrat	✓
Molmuis	

<i>Amfibieën</i>	
Bastaardkikker	✓
Bruine kikker	✓
Gewone pad	✓
Kleine watersalamander	✓
Meerkikker	✓

Voormalige Tabel 2/3-soorten

<i>Zoogdieren</i>	
Eekhoorn	✗
Steenmarter	✗
Wild zwijn	✗

Reptielen

Hazelworm	✗
Levendbarende hagedis	✗

Vrijstelling	✓
Geen vrijstelling	✗

Gedragcode

Ook wanneer er gewerkt kan worden volgens een goedgekeurde gedragscode (art. 3.31), en de werkzaamheden in het kader van een van de genoemde wettelijke belangen plaatsvinden, is geen ontheffing nodig en geldt een vrijstelling. In de gedragscode wordt een wijze van uitvoering van handelingen beschreven, waarmee naar het oordeel van de Minister van Economische Zaken afdoende is gewaarborgd dat ten aanzien van de beschermde soorten zorgvuldig wordt gehandeld. Dat houdt in dat de gedragscode alleen wordt goedgekeurd indien er slechts handelingen worden verricht waarvan geen wezenlijke invloed uitgaat op de beschermde soorten. Indien handelingen worden verricht die wel invloed hebben, wordt voorafgaand en tijdens de handelingen in redelijkheid alles verricht of gelaten om te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken dat de verbodsbepalingen overtreden worden.

Jaarrond beschermde vogelnesten

Binnen de groep van vogels zijn er soorten waarvan het nest wordt aangemerkt als een zogenaamde "vaste rust- of verblijfplaats". Dergelijke verblijfplaatsen zijn jaarrond beschermd en vormen de meest streng beschermde groep. Vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels zijn aangewezen in de "aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten" (Ministerie van LNV, 2009) en bestaan uit de categorieën van vogelsoorten opgenomen in onderstaande tabel.

Of voor het (buiten het broedseizoen) wegnemen van jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen een ontheffing noodzakelijk is, dient te worden vastgesteld met behulp van een zogenaamde omgevingscheck¹. Daarnaast is de noodzaak tot een ontheffing mede afhankelijk van de mogelijkheid tot het mitigeren (inclusief het aanbieden van vervangende nestgelegenheid) van negatieve effecten.

Vogels	
Categorie	Type verblijfplaatsen
Categorie 1	Vaste rust- en verblijfplaatsen; nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
Categorie 2	Nesten van koloniebroeders; nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn, of afhankelijk van bebouwing of biotoop
Categorie 3	Honkvaste broedvogels en vogels afhankelijk van bebouwing; nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn, of afhankelijk van bebouwing of biotoop
Categorie 4	Vogels die zelf niet in staat zijn een nest te bouwen; vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen
Categorie 5	Niet jaarrond beschermd, inventarisatie gewenst; nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Eigen verantwoording

Wanneer plannen worden ontwikkeld voor ruimtelijke ingrepen of voornemens ontstaan om werkzaamheden uit te voeren, dient vooraf goed te worden beoordeeld of er mogelijke nadelige consequenties voor beschermde inheemse soorten zijn. In beginsel is daarvoor de initiatiefnemer zelf verantwoordelijk.

¹ Een deskundige dient vast te stellen of er in de omgeving voldoende gelegenheid is voor de soort om zelfstandig een vervangend nest te vinden.

COLOFON

QUICKSCAN ECOLOGIE
SLOOP WOONBLOKKEN VERZETSLAAN EN EENDRACHTSWEG

KLANT

Mozaïek Wonen

AUTEUR

Jasper Osterthun

PROJECTNUMMER

C05062.000464.0100

ONZE REFERENTIE

083763270 A

DATUM

20 december 2018

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 1018
5200 BA 's-Hertogenbosch
Nederland
+31 (0)88 4261 261

www.arcadis.com